

MURAT YEŞİLTAŞ

13 Kasım zirvesinin özeti diplomasi ve iletişim

Cumhurbaşkanı Erdoğan ile ABD Başkanı Trump arasındaki [13 Kasım](#) tarihli zirve Türk-Amerikan ilişkilerinin potansiyelinin son dönemde yaşanan sorunlardan daha büyük olduğunu bir kez daha gösterdi. Ancak en büyük sorunlardan biri Türk-Amerikan ilişkilerinin iki liderin karşılıklı çabasıyla sürdürülüyor olması. Nitekim iki ülke arasındaki potansiyelin mevcut sorunlardan daha büyük olduğunu en güzel yansıtan ifadeler görüşme sonrasında yapılan basın toplantısında Trump'ın kendisinden geldi. Trump, Türk-Amerikan ilişkilerini "stratejik ortaklık" kavramıyla tanımladı, Türkiye'nin NATO'nun ikinci büyük ordusu olduğunun altını çizdi, Türkiye'nin terörle mücadelede en önemli partnerlerden biri olduğunu Bağdadi'nin yakalanmasındaki rolüne atıfla tanımladı.

Trump'ın ifadeleri bununla da sınırlı değildi. Erdoğan hayranlığını saklamayan Trump, Türkiye-ABD arasındaki ekonomik potansiyele vurgu yaparken Türkiye'nin diplomatik potansiyeline ve Türk-Amerikan ilişkilerindeki siyasi sütunun güçlü zemininin yeniden altını çizerek ifade etti. Elbette Trump'ın basın toplantısında kullandığı ifadeleri ikili ilişkilerde yaşanan sorunları bir çırpıda çözecek sihirli formüller olarak görmek büyük bir naiflik olur. Ancak ikili ilişkilerin askeri, siyasi ve ekonomik sütunlar üzerinde hala durduğunu göstermektedir. Bu üç sütun da zaten ilişkilerin stratejik değerini göstermektedir.

Elbette sorunlar çok fazla ve bir çırpıda çözülmesini beklemek mümkün değil fakat Türkiye'nin ABD gibi bir süper güç karşısında izlediği dış politika, hele ki bu politikanın askeri ayağı düşünüldüğünde takdir hak ediyor. Washington'ın itirazlarına rağmen ve ABD'nin askeri stratejisinde değişikliğe neden olacak şekilde Suriye'de askeri angajmana girmek kolay değil. **Öte yandan S-400 gibi son derece stratejik bir silah türünü ABD'ye rağmen alabilmek Türkiye'nin dış politika hanesine yazılması gereken kazançlar olarak listelenmeli.**

13 Kasım zirvesinde gündeme gelen konuların çözülüp çözülmediğinden bağımsız olarak zirvenin Türkiye adına iki önemli ayağı vardı: Birisi diplomasi diğeri ise iletişim. Türkiye her şeyden önce zirveye Barış Pınarı Harekatı'nın sağladığı ve sahada Türkiye'nin elini güçlendiren üstünlükle gitmişti. Askeri olarak zor görünen operasyon 13 Kasım zirvesi ile artık tartışmalı bir operasyon olmaktan çıktı. Türkiye bundan sonra yeniden yapılandırma ve mültecilerin geri dönüşüne odaklanabilir. Operasyondan kaynaklanan askeri ve siyasi baskı artık iyice minimize olmuş durumda.

Öte yandan Türkiye her şeye rağmen ABD ile diplomasi kanallarını sonuna kadar açık tutmayı tercih etti. Trump'ın mektubuna rağmen ani refleksler vermek yerine rasyonel davranmayı tercih etti ve ince bir üslupla mektup(ları) Beyaz Sarayda Trump'a geri iade etti. 13 Kasım bu haliyle de diplomatik olarak bir

başarı şeklinde ele alınmalıdır. Gitme ve gelme baskısının yapıldığı bir dönemde iki lider tarafından gösterilen irade bu bakımdan son derece önemlidir. Türkiye'nin [PKK-YPG](#), güvenli bölge, S-400, FETÖ gibi konulardaki tezleri Türk-Amerikan ilişkilerinin (yukarıda ifade ettiğim) askeri, diplomatik ve ekonomik sütunları bağlamında yeniden anlatıldığı gibi S-400 meselesi konusunda ise yeni bir sürecin önümüzdeki günlerde başlamasının beklenmesi gerektiği kanaatindeyim. İki taraf arasında kurulacak çalışma grubu bu meseleye çözüm getirebilir.

Ziyaretin bir diğer boyutu ise iletişim boyutu idi. Türk-Amerikan ilişkileri uzun zamandır bir algı savaşına dönüşmüştü. **Bu algı savaşını bir nebze olsun kırmak için diplomasi ile iletişim hem yan yana ilerledi hem de iletişimin diplomasi kadar stratejik olduğu bir kez daha görülmüş oldu. Burada Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun'un büyük bir payı var.** İletişimin hem bir vizyona kavuşması hem de tek elden yönetimi diplomasi ile iletişimin eş güdümünü daha da kolaylaştırdı. 13 Kasım zirvesine de bu zaviyeden bakmak ve diplomasi ile iletişimi birlikte düşünmek gerekir.

Diplomasiye eşlik eden iletişimin iki ana eksenini vardı: Birincisi içerik ikincisi ise mesajın hedef kitlesi. ABD'de Türk-Amerikan ilişkilerini boğmaya çalışan cephenin büyüklüğü ve Türkiye karşıtlığını besledikleri başlıklar düşünüldüğünde iletişim stratejisi diplomasi kadar önemliydi. Terörizm kuşkusuz bu içeriklerden en önemlisiydi. Türkiye karşıtı cephenin kapsamı ve motivasyonları düşünüldüğünde elbette ne anlatırsanız anlatın değişmeyen bir cephe var ancak iletişim stratejisi Türkiye'nin hem terörle savaştığı hem de terörün mağduru ve kurbanı olduğu üzerine kurulmuştu. [Ferhat Abdi Şahin](#) videosu hem duygusal hem de ABD'ye rasyonel bir tavır takınması gerektiği mesajını verdi: **DEAŞ ile PKK-YPG arasında fark yok.**

Öte yandan hedef kitlenin seçimi de önemli bir unsur olarak öne çıktı. Başkan Trump bu kitlenin belki de en önemli ismiydi zira Kongrenin bazı isimlerinin Ferhat Abdi Şahin'i ABD'ye davet etmek ve Kongreye seslendirmek istemeleri karşısında Trump'ın düşüncesini değiştirecek bir video hazırlamak oldukça etkiliydi. Pence'in Ankara'ya geldiği sırada da benzer bir video izletilmişti. Öte yandan senatörler de bir diğer önemli hedef kitleydi. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın senatörlere fikirlerini hem doğrudan hem de iletişim açısından önemli görsellerle anlatması bir nebze olsun Ankara-Kongre ilişkisinde yeni bir sayfa açma fırsatı sağlayabilecek. Yoğun bir propagandaya maruz kalan senatörler için aslını doğrudan muhatabın kendisinden dinlediler ve gördüler. Nitekim Graham'ın Ermeni karar tasarısına yönelik tavrını değiştirmesi bu bakımdan hızlı alınan bir sonuç olarak değerlendirilebilir. Son hedef kitle ise Amerikan ve uluslararası kamuoyuydu. CNN belki basın toplantısının ilk kısımlarını canlı vermedi ancak bütün dünya ve Amerikan medyası Erdoğan'ın Türkiye'nin tezlerini yeniden ama tane tane anlatmasını duydu ve gördü.

Türk-Amerikan ilişkileri hem biçimsel hem de yapısal olarak önemli bir değişimden geçiyor. En basit değişim elbette YPG-PKK meselesi üzerinde yaşandı. Beş yıl önce ABD'nin PKK meselesine dahil ile bugünkü dahil arasında çok ciddi farklar söz konusu. Elbette liderler diplomasisi değişimin neden olduğu bu tür sorunları bir çırpıda çözemez. Ancak ilişkileri ayakta tutmak için hala en önemli araç. **Bu nedenle sadece Türk-Amerikan ilişkilerinde değil Türk dış politikasında diplomasi ile iletişimin ayrılmaz ikili olarak düşünülmesi lazım.**

YAZARIN ÖNCEKİ YAZILARI

Tüm Yazıları >

- > **13 Kasım zirvesi bir fırsat (9.11.2019)**
- > **Türkiye kendi yolunu çiziyor (12.10.2019)**
- > **Ankara'dan New York'a diplomasi trafiği (21.9.2019)**

SABAH

SABAH